

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss angående paus av omprövning för moderna miljövillkor

Er beteckning: M2022/02251

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne delar bedömningen att vattenkraften utgör en viktig del i det svenska energisystemet. Länsstyrelsen Skåne delar även uppfattningen om att det är av stor vikt att pausen inte blir långvarig så att nödvändiga miljöanpassningar av vattenkraften kommer till stånd samtidigt som energisystemet värnas. En framåtsyftande paus på tolv månader, som inte stoppar redan påbörjade miljöprövningar, bedöms som väl avvägd.

Länsstyrelsen Skåne bedömer vidare att det är viktigt att den befintliga finansieringen av länsstyrelsens arbete med den nationella planen fortgår även under pausen så att arbetet inte stagnerar.

Omfattningen av pausen

Länsstyrelsen Skåne har inga invändningar mot en tillfällig paus av miljöprövningarna av vattenkraften för att utreda de potentiella konsekvenserna för energisystemet av de kommande miljöprövningarna. Det finns dock ett stort behov av att miljöanpassa den svenska vattenkraften för att uppnå de åtaganden Sverige har genom medlemskapet i Europeiska unionen och för att nå de beslutade miljömålen. Pausen bör därför vara så kort som möjligt. Länsstyrelsen Skåne bedömer att den i remissen föreslagna pausen på tolv månader är väl avvägd. Länsstyrelsen Skåne bedömer vidare det som positivt att den föreslagna pausen är framåtsyftande och att den inte medför ett stopp för redan pågående miljöprövningar.

Konsekvenser av pausen

Länsstyrelsen Skåne bedömer att den enskilt största konsekvensen av pausen blir att nödvändiga miljöanpassningar skjuts på framtiden. Det är därför centralt att snarast möjligt återuppta miljöprövningarna för moderna miljövillkor. I detta sammanhang bedömer Länsstyrelsen Skåne också att man behöver beakta att miljötillstånd förenas med en arbetstid,

ofta omkring fem år, för att färdigställa de miljöanpassningar som beslutas i domen. Därmed ligger miljöanpassningen av vattendriften i praktiken redan en bit in i framtiden. Även av denna anledning är det av stor vikt att pausen inte överstiger de nu föreslagna tolv månaderna.

Av remissen framgår att länsstyrelserna, även under pausen, ska fortsätta med det förberedande arbetet. Länsstyrelsen Skåne ser det som helt nödvändigt att det förberedande arbetet ska fortgå. Det är därför viktigt att de medel som fördelats mellan länen tidigare år även kommer för arbetet under pausen. Det så att länsstyrelsens kompetens kan bibehållas och att arbetet med att bland annat ta fram underlag för prövningarna, inventera värdefulla kulturmiljöer och uppdatera bevarandeplanerna för vatten som berörs av Natura 2000 kan fortgå även under pausen. Eventuella neddragningar i finansiering av länsstyrelsens arbete med det förberedande arbetet kommer att påverka kommande prövningar mycket negativt.

Innehållet i pausen

Det är mycket viktigt att regeringen snabbt och tydligt meddelar om Länsstyrelsen ska vara inblandad i några särskilda uppdrag under pausen. Länsstyrelsen ser att en stor del av ordinarie arbete inom omprövningsprocessen kan vara till stöd för de analyser som behöver göras.

Av remissen framgår inte vilka analyser pausen kommer att innehålla. Länsstyrelsen Skåne önskar därför i detta sammanhang skicka med nedanstående aspekter som Länsstyrelsen Skåne bedömer relevanta för pausen.

Pågående miljöprövningar

Länsstyrelsen Skåne önskar i sammanhanget framföra att det är viktigt att de redan pågående prövningarna inte tolkas som en praxis för hur kommande ansökningar kommer att bli för omprövningarna som helhet. Det är centralt att inom ramen för pausen också analysera *varför* en specifik verksamhetsutövare valt att utforma sin ansökan på ett visst sätt. En eventuell avveckling behöver inte bero på kravet på moderna miljövillkor i sig utan kan bero på andra faktorer så som exempelvis stora investerings- eller underhållsbehov. Dessa behov kan aktualiseras till följd av den nationella planen utan att beslutet att avveckla beror på behovet av miljöanpassningar. Sådana aspekter bedöms utgöra viktiga delar av den analys av nu pågående prövningar som ska genomföras under pausen.

Definitionen av småskalig vattenkraft

Vattenkraften står för en relativt liten del av elproduktionen i Skåne. Klass 1 och klass 2 kraftverken i Skåne, vilka bedöms bidra till reglersystemet, återfinns i Helge å huvudfåra. Detta framgår av rapporten *Vattenkraftens reglerbidrag och värde för elsystemet* (ER 2016:11). Den övervägande majoriteten av de skånska vattenkraftverken är dock väldigt små med en begränsad produktion och utan bidrag till reglersystemet, så kallade klass 3 kraftverk.

Länsstyrelsen Skåne delar uppfattningen av att all elproduktion är viktig. Vid väldigt små anläggningar riskerar elproduktionen (och nyttan för elsystemet i övrigt) dock att bli väldigt begränsad i relation till miljöpåverkan. I sådana situationer bör miljöintressen kunna prioriteras. Det hade därför varit önskvärt att försöka åstadkomma en indelning av vattenkraften som reflekterar nyttan för elsystemet. Exempelvis utifrån produktion och andra egenskaper som bedöms utgöra nyttor för elsystemet. Det i likhet med den indelning som gjorts för vattenkraftverkens reglerbidrag i rapporten *Vattenkraftens reglerbidrag och värde för elsystemet* (ER 2016:11). Kategorin ”småskalig vattenkraft”, vilken utgör kraftverk med en installerad effekt under 10 MW, bedöms allt för grov för att reflektera den stora variation som finns gruppen. Huvuddelen av de småskaliga vattenkraftverken i Skåne har en installerad effekt mellan 0,01 och 0,3 MW.

Åtaganden gentemot EU

Vid den kommande analysen är det av vikt att belysa det fastslagna prövningsutrymmets betydelse för vår förmåga till relevanta miljöåtgärder i relation till energiproduktionen. Det är av vikt i relation till våra internationella åtaganden inom art- och habitatdirektivet och vattendirektivet samt de nationellt uppsatta miljömålen. Länsstyrelsen Skåne bedömer det inte lämpligt att fastställa de så kallade HARO-värdena i förordning.

Effektivisering av vattenkraften

Syftet med nationella planen är att uppnå största möjliga nytta för vattenmiljön och en nationellt effektiv tillgång på vattenkraftsel. I remissen, sektion 3.2 sidan 17, lyfts frågan om effektivisering i befintliga anläggningar. Så här långt i processen med omprövningar bedöms intresset från verksamhetsutövarna för att se över effektivisering av anläggningarna inom ramen för miljöprövningarna väldigt begränsat.

Länsstyrelsen Skåne har förståelse för att effektiviseringar kan medföra kostnader för verksamhetsutövaren. Möjligheten till effektivisering bör dock kunna vara en viktig del av processen med omprövning av vattenkraften för att minska eventuell negativ påverkan på elsystemet av

de kommande miljöanpassningarna. Framförallt i sådana situationer där det i samverkansprocessen identifierats att det finns potential för effektivisering och att effektiviseringen går att kombinera med övriga intressen i området, däribland miljö- och kulturmiljöintressen.

Länsstyrelsen Skåne bedömer att det under pausen bör övervägas om det finns behov av förtydligande om huruvida effektivisering, där det är möjligt och lämpligt, ska vara en del av samverkan och kommande miljöprövningar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef, avdelningen för vatten och natur Olof Liungman med vattenhandläggare Mattias Ekvall som föredragande. Enhetschef för Vattenenheten Kristian Wennberg och vattenhandläggare Emilie Björling har medverkat i handläggningen av ärendet utan att delta i avgörandet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga

Yttrande över remiss (M2022/02251) angående paus av omprövning för moderna miljövillkor - Länsstyrelsen Skåne (Word-format)

Kopia till

m.nm@regeringskansliet.se